

Обективната утеха

Встъпителни думи при откриването на Втора съвместна изложба
„Обекти и дири – аспекти на реалността“ на проф. Венцислав Димов и доц. Орлин
Спасов в Художествена галерия Казанлък, филиал „Къща-музей Дечко Узунов“
(27 август – 12 ноември 2025 г.)

ГЕОРГИ ЛОЗАНОВ

Проф. Димов и доц. Спасов вече се утвърждават като двоица, както сами са се назовали. След третата си изложба сигурно ще бъдат неразделни, но и във втората – съпоставена с първата, диалогът помежду им се чува по-силно. Те все повече се сближават в търсенията си и работите им, поставени в едно пространство, започват да стоят съвсем органично. Ясно да личи припокриването на техните естетически интереси, чийто обект са... обектите. Без големи колебания можем да определим представената комбинация от фотографии и инсталации като обект арт (object art).

Ил. 1. Венцислав Димов. *Дада-песен /асамблаж: дърво, метал, акрилни бои/*60 x 65 x 10 см. 2025.

Основанието за това при инсталациите на проф. Димов е очевидно – те, в традицията на „ready made“, са съставени от намерени готови обекти (вещи). За фотографията обаче няма да е излишно пояснението, че тя е свързана физически (по съществуване) със своите обекти – за да ги има в кадъра, те трябва да СА БИЛИ пред обектива. Изображенията, създадени с камера, притежават качеството на „образи-следи“, което Андре Базен нарича фотографичност и към което отправя още заглавието на настоящата изложба – „Обекти и дири“.

А доколкото фотографията е „диря от обекти“, тя ги отразява в пространството, но и ги продължава във времето. Чрез нея, да кажа фриволно, те сами идват в залата, за да застанат до триизмерните обекти, донесени лично от проф. Димов, и заедно да застинат в „натюрмортите“ на обект арта.

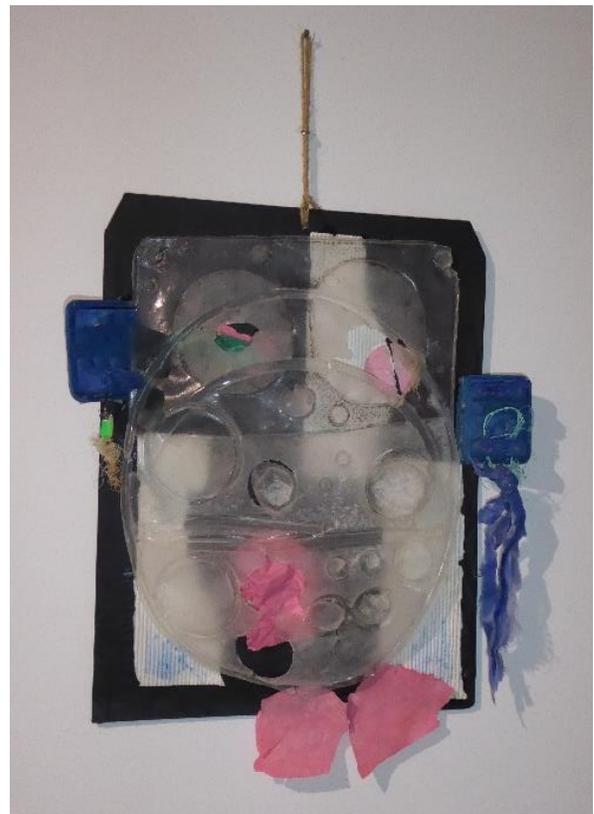
В такъв случай няма да са излишни и кратки пояснения за обект арта, първото от които е, както заглава наименованието му, че е сцена на вещите, те са главният му герой.

Второ – идеята е по-важна от техниката и майсторството, каквито даже може да отсъстват. Това, въпреки, е присъщо на цялото съвременно изобразително изкуство, заради отказа му да бъде изобразително и да остане само съвременно изкуство. Така то „по условие“ става концептуално – лансира провокативни концепти, без да разчита на миметични и пластически средства (макар че проф. Димов е изобразително смел и в кавалетните си работи залага и на пластически чар).

Трето, обект артът, като вид съвременно изкуство, „по естетически гълз“ е провокация, насочена най-напред към разбирането, че понятието за това какво е изкуство трябва да предхожда отделните му произведения. Те, обратното – още от писоара на Марсел Дюшан, вместо да го следват, сами го налагат. Собствената им претенция, че са изкуство, в процеса на комуникация чрез механизма на културните консенсуси може да бъде удовлетворена или отхвърлена. По-нататък провокацията е и към разбирането за самите обекти, което трябва да бъде отменено. Обект артът „избърсва“ всекидневните им значения, за да ги представи като различни, но без да престават да са същите. В това се състои драматургията на имплицитния му поглед, хем попаднал на нещо познато, хем не може да го познае.

Ил. 2. Венцислав Димов. *Deus Ex Media /upcycled art/*
100 x 60 x 40 см. 2024

Ил. 3. Венцислав Димов. *Лицедей /upcycled art, асамбляж/* 30 x 40 x 5 см. 2025

На какво основание обаче всекидневните обекти могат да претендират, че са станали изкуство? Михаил Бахтин въвежда подходящите за отговор на този въпрос термини „обкръжение“ и „кръгзор“. В обкръжението попадат обектите около моето тяло, с които мога да влизам в материално взаимодействие и да ми служат. Тяхното значение идва от функцията им: столът е нещо, върху което се сяда, чашата е нещо, от което се пие, лампата е нещо, което дава светлина и т.н. Ако

блокираш функцията им, ги преместваш в кръгозора, както например писоар, поставен в галерия, вече очевидно не е нещо, в което се уринира. Тогава, според Бахтин, трябва да му набавя символни значения, които да открия в границите на моя културен кръгозор и да му създам нова семантика – по аналогия, метонимия, метафора... Обект артът функционира отвъд функцията на обектите, със значения, придобити в преноси („на живо“ или с камера) от обкръжението в кръгозора, които именно са в състояние да превърнат всекидневния обект в естетически феномен.

Във фотографиите на доц. Спасов трупането на символни значения е предизвикано от две наслаждаващи се провокации. Първата, за която говорих при откриването и на предишната изложба, е случайността. Той снима намерени по случайност готови обекти, което на второ ниво превръща самите му фотографии в „ready made“ обекти. Доц. Спасов тръгва с камера из града и, ако случайността е на негова страна, се връща с произведение; а ако не е на негова страна, не се връща. Поначало важна част от творческия процес във фотографията е усвояването на случайността, която има статута на пост-религиозно чудо, защото и тя прекъсва баналния ред на нещата. Не отговаря на вкоренените ти очаквания, вади те от стереотипите на всекидневния свят, отваря ти пролука, през която провиждаш паралелния свят на необикновеното и абсурдното и те кара да се замислиш дали той не е същинският.

Втората провокация на доц. Спасов е по линията контракултура. Той търси в градската среда жестове на съпротива, които прекъсват, както случайността, баналния ред на нещата, но целенасочено, с контракултурна мотивация. Виждаме уличните табели, върху които някой е нарисувал графити, за да ги опровергае, или фотъйл, който друг с хипарско безгрижие е изнесъл под открито небе и т.н.

Ил. 4. Орлин Спасов. **Усливката**. Прозорец в сградата на Национална художествена академия. 34 x 50 см. 2025

Ил. 5. Орлин Спасов. *Градински фотойл*. 50 x 38 см. 2025

Случайността и контракултурата си партнират, за да вдигнат градус на произвола в обкръжението дотолкова, че то да се яви като кръгзор във фотографията. Стига да има кой да забележи символната трансформация. Е, окото на доц. Спасов е особено чувствително към нея, като тази чувствителност е както естетическа, така и гражданска. Освен това той колекционира градски сюжети не сами по себе си, а в отношение

пomeжду им и те взаимно се допълват в нарастване на общия им смисъл. Като хорова изпълнение в канон от образи – дирята на единия води към следващия, който я подхваща и препраща нататък...

Какво да кажа за професор Димов? Хайдегер има едно есе, „Нещото“, където говори за нещата, които донякъде съвпадат с обектите, но нюансът в случая не е съществен. Същественото е, че нещата носят „битийната откритост“, когато – в един от възможните преводи на прочутата фраза на Хайдегер – „нещото нещувва“ („Das Ding dingt“). Да „нещувва“ значи да не е за нас нито според функцията си (в обкръжението), нито според културните си значения (в кръгзора), а само според самото себе си. Тъкмо такива неща има в инсталациите на професор Димов, съставени от отпагети, отпагнали от каквато и да е конвенция – неща, които за нищо не служат и нищо не значат, а просто си нещуват. Рядко си позволявам да търся преки видимости на философски тези, но мисля, че „нещуването на нещата“ е получило някаква естествено възникнала илюстрация в инсталациите на професор Димов, пък и в кавалетните му работи се мяркат тъкани, които могат да се четат като „битийни мостри“.

Битието, което се разкрива в „нещуването на нещата“, обаче не е тяхното битие, а е човешкото битие, което за Хайдегер е битие във времето. И то „превзема отвътре“ нещото с превръщането му от съществително за пространствен факт в глагол – „нещувам“, за продължаващо действие във времето. Нещото може да нещувва, само доколкото има човешко битие. А то произтича от това, че на човека априори му е дадено да знае за (да преживява) собствената си ограниченост във времето, преходността си. Ако нямаше априори за време, щеше да е безсмъртен. Затова е екзистенциална утеха, когато се оглеждат/разглеждат арт обекти в пространството, каквато вярвам са усетили зрителите на „Обекти и дири“.

Биографична справка: доц. Георги Лозанов е преподавател в СУ „Св.Кл.Охридски“ и гост преподавател в НБУ, НАТФИЗ и ПУ. Медиен експерт и бивш председател на СЕМ, автор на множество научни студии и статии, посветени на въпросите на електронните и печатните медиуми, културологията, философията, естетиката, литературната критика и изкуствознанието.

Ил. 6. Орлин Спасов, Георги Лозанов и Венцислав Димов при представяне на изложбата

Фотография: Йосиф Аструков